

О.В. Олійник, д.е.н., проф.
Д.М. Захаров, доктор філософії
Державний університет «Житомирська політехніка»

Виклики та перспективи ESG звітності: аналіз теоретичних і практичних аспектів

Звітність ESG стала критично важливим компонентом корпоративної прозорості, зумовлена зростаючими вимогами заінтересованих сторін і зміною нормативних вимог. У статті визначено ключові проблеми, зокрема, відсутність стандартизованих систем звітності, складність збору даних і різноманітність нормативно-правових актів у різних країнах. Крім того, в статті розглянуто теоретичні основи звітності ESG: теорія заінтересованих сторін, теорія легітимності, теорія сигналізації. Теоретичні основи підкреслюють важливість узгодження корпоративної практики з очікуваннями широкого кола стейкхолдерів. Розглянуто галузеві практики та географічні відмінності у практиці ESG звітування, підкреслюючи, як різні сектори та регіони віддають пріоритет різним аспектам ефективності ESG. Незважаючи на виклики, в статті стверджується, що майбутнє звітності ESG має перспективи для розвитку. Поширення практики ESG звітування залежить від підтримки глобальними ініціативами щодо гармонізації стандартів звітності та зростаючим визнанням важливості сталого розвитку. Вирішуючи ці виклики, компанії можуть покращити свою ефективність ESG, зробити внесок у сталий розвиток і зміцнити свої відносини із заінтересованими сторонами. Стаття містить всебічний аналіз поточного стану звітності ESG і пропонує розуміння її майбутнього напрямку розвитку.

Ключові слова: ESG; нефінансова звітність; якість інформації; корпоративна соціальна відповідальність; сталий розвиток.

Постановка проблеми. ESG звітність передбачає розкриття інформації про вплив бізнесу на навколишнє середовище, соціальні внески та методи управління. У міру того, як питання сталого розвитку та етики набувають значення серед заінтересованих сторін, звітність ESG стала важливим інструментом для підвищення прозорості та підзвітності. Ця структура звітності дозволяє компаніям повідомляти про свої зусилля та прогрес у вирішенні важливих проблем сталого розвитку, тим самим зміцнюючи довіру та демонструючи прихильність до відповідальних практик ведення діяльності. Значення сталого розвитку в діяльності будь-якого суб'єкта господарювання, на будь-якому рівні економіки виходить за межі альтруїстичних зусиль покращити світ, це питання принципово пов'язане з можливістю та поясненням створення вартості. Ця перспектива узгоджується з підходами інтегрованого звітування щодо розкриття практик зі сталого розвитку. Цей підхід підкреслює необхідність балансу між економічними цілями та соціальною, екологічною відповідальністю, пропонуючи цілісне представлення системи корпоративного управління та підвищення рівня прозорості ведення бізнесу. Саме інтегрований підхід підтримує бізнес-модель, яка забезпечує економічний розвиток, враховуючи значення соціальних та управлінських рішень в ході господарської діяльності.

Показники фінансової ефективності, практик сталого розвитку та система управління є критичними факторами, що впливають на довгострокове зростання економіки та суспільства. Традиційно показники фінансової ефективності вимірюють зростання, прибутковість і створення вартості. На відміну від цього, сталий розвиток та управління охоплюють економічний, соціальний та екологічний виміри діяльності бізнесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Соціальні та екологічні критерії передбачають діяльність підприємств на користь навколишнього середовища та суспільства, а управлінський критерій полягає в дотриманні етичної корпоративної політики [3]. Стрімкий розвиток інструментів розкриття облікової інформації для різних стейкхолдерів, зокрема щодо соціальної та екологічної діяльності і корпоративного управління, відбувається через впровадження інноваційних форматів звітування (нефінансового, інтегрованого, соціального, екологічного, кліматичного, ESG звітування) [4].

Дослідження [16] взаємозалежності між трьома індикаторами: оцінками ESG, очікуваною прибутковістю та ризиками демонструє, що звітність ESG скорочує виникнення потенційних ризиків у діяльності компаній. Однак впровадження ESG підходів у компаніях відбувається під впливом зовнішніх факторів, при цьому визначальне значення має державна політика в цій галузі та зростаюча зацікавленість іноземних інвесторів [2].

Питання застосування ESG принципів та інституційного інвестування розкрито в дослідженні П.Матоса [5]. Інвестиції, що відповідають ESG принципам, динамічно зростають у загальному обсязі інвестицій на ринку. Це свідчить про впливовість ESG на діяльність бізнесу, а також державного сектору, враховуючи зміни інституційного середовища.

Активна реалізація перспективних соціальних проєктів та проведення ефективних соціальних заходів сприяють розвитку держави, підвищують добробут і якість життя населення України [1]. Таким чином, принципи ESG та практики звітування дозволяють компаніям повідомляти інвесторам, регуляторним органам і громадськості про свої ініціативи щодо сталого розвитку та результати. Це допомагає зміцнити довіру, підвищити репутацію та залучити інвестиції, крім того, спостерігаються зміни інституційного середовища.

Метою статті є забезпечення поглиблення аналізу звітності ESG, досліджуючи її еволюцію, поточну практику, переваги, проблеми та майбутні напрямки. Мета полягає в тому, щоб запропонувати всебічне розуміння ролі та впливу звітності ESG у корпоративному світі.

Викладення основного матеріалу. Концепція звітності ESG базується на декількох теоретичних основах, які забезпечують розуміння бізнес-практик сталого розвитку, і їх наслідки для різних кіл заінтересованих сторін. До основних теорій належать теорія заінтересованих сторін (стейкхолдерів), теорія легітимності та теорія сигналізації.

Теорія заінтересованих сторін, спочатку сформульована Р.Едвардом Фріменом у 1984 році [10], стверджує, що компанії несуть відповідальність не лише перед своїми акціонерами, але й перед широким колом заінтересованих сторін, враховуючи працівників, клієнтів, постачальників, громади та навколишнє середовище. Ця теорія стверджує, що успіх компанії залежить від того, наскільки добре вона керує відносинами з цими різними заінтересованими сторонами.

Головна увага в теорії заінтересованих сторін акцентується на створенні цінності в процесі діяльності. Суб'єкти господарювання мають створювати цінність для всіх заінтересованих сторін, а не лише для акціонерів, що включає вирішення проблем навколишнього середовища, забезпечення чесної трудової практики та дотримання етичних стандартів управління. Для підвищення ефективності діяльності пропонується будувати діалог зі стейкхолдерами та залучати їх до взаємодії. Одним з елементів взаємодії є ефективне звітування ESG, щоб зрозуміти проблеми та очікування заінтересованих сторін. Така форма залучення допомагає визначити суттєві проблеми ESG, які необхідно вирішити компанії.

Відповідно до теорії заінтересованих сторін, компанії створюють цінність для різного кола заінтересованих сторін, таким чином перетворюючи мету діяльності компанії на матеріальну цінність. Ця теорія підкреслює, що підприємства мають створювати цінність не лише для клієнтів, але й для працівників, інвесторів, постачальників, державних інституцій і місцевих громад. Проте корпоративні практики сталого розвитку іноді можуть слугувати фасадом для неетичних дій проти певних груп зацікавлених сторін або використовуватися як символічні та маркетингові інструменти.

Теорія заінтересованих сторін підкреслює важливість прозорості в корпоративній діяльності. Звітність ESG слугує інструментом для компаній, щоб повідомляти про свою ефективність сталого розвитку та практики управління, тим самим зміцнюючи довіру та підзвітність.

У свою чергу теорія легітимності передбачає що бізнеси прагнуть узгодити свою діяльність з нормами, цінностями та очікуваннями суспільства, в якому вони працюють [14]. Компанії прагнуть отримати легітимність або схвалення суспільством, що є вирішальним для їхнього виживання та успіху.

Організації існують у соціальній системі вищого рівня, в межах якої вони здобувають легітимність, оскільки їхня діяльність узгоджується з широкими цілями та прийнятністю цієї системи. Організація вважається легітимною, коли соціальні цінності, пов'язані з її діями або передбачені нею, відповідають цінностям і нормам прийнятної поведінки соціальної системи, до якої вона належить [9].

Важливим елементом теорії легітимності у звітності ESG є суспільний договір. Передбачається, що кожен суб'єкт господарювання має діяти на основі неявного соціального договору з суспільством. Дотримуючись суспільних норм і очікувань, бізнеси зберігають свою легітимність. Звітність ESG є засобом демонстрації цієї прихильності. При цьому легітимність не є статичною; вона розвивається зі зміною суспільних очікувань. Тому звітність ESG має відповідати цим змінам, відображаючи поточні проблеми, такі як зміна клімату, соціальна справедливість та етичне управління. Під час кризи чи скандальних ситуацій звітність ESG можна використовувати як інструмент для відновлення легітимності. Прозоро вирішуючи проблеми та окреслюючи коригувальні дії, компанії можуть відновити довіру заінтересованих сторін.

Принципи теорії сигналізації [20] в контексті ESG звітності стверджують, що компанії використовують звітність ESG, щоб продемонструвати ринку свою якість і відданість екологічним практикам. Теорія сигналізації припускає, що нефінансова звітність через різні канали може зменшити інформаційну асиметрію між менеджерами та зацікавленими сторонами. Компанії можуть вирішувати «сигналізувати» про свою поведінку зовнішнім сторонам через цю інформаційну асиметрію, демонструючи свою відданість корпоративній соціальній відповідальності [19]. Це особливо актуально для залучення соціально відповідальних інвесторів і диференціації компанії перед споживачами та іншими заінтересованими сторонами.

Ці теоретичні погляди забезпечують основу для розуміння мотивації та впливовості ESG звітності. Інтегруючи ці теорії у практику ESG звітності, компанії можуть підвищити конкурентоздатність, зміцнити довіру заінтересованих сторін і зрештою досягти сталого успіху в довгостроковій перспективі.

Звітність ESG бере свій початок у ширшій концепції корпоративної соціальної відповідальності (КСВ). Протягом останніх кількох десятиліть у міру зростання обізнаності про екологічні та соціальні проблеми фокус змістився на більш структуровану та стандартизовану звітність. Структура ESG звітності наведена на рисунку 1 [22].

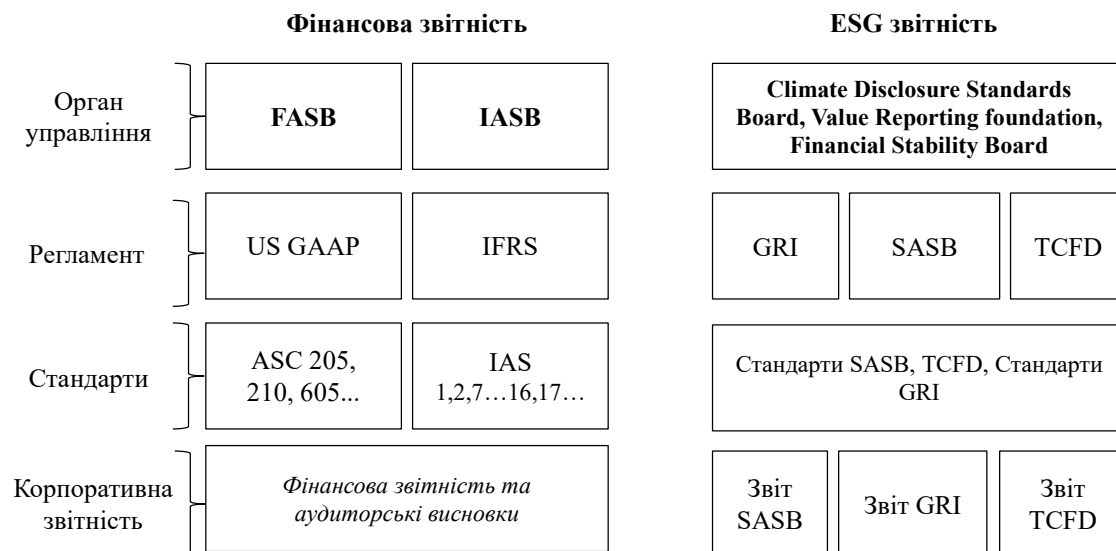

Рис. 1. Структура ESG звітності

Глобальна ініціатива звітності (GRI) [13] є однією з найпоширеніших структур, яка містить вичерпні рекомендації щодо звітності про сталий розвиток. GRI допомагає суб'єктам господарювання зрозуміти та повідомити про свій вплив на важливі питання сталого розвитку, такі як зміна клімату, права людини, управління та суспільний добробут.

Рада стандартів бухгалтерського обліку сталого розвитку (SASB) [18] фокусується на фінансово суттєвій інформації про сталий розвиток, яка адаптована до конкретних галузей. Стандарти SASB допомагають підприємствам визначати, керувати та звітувати про практики сталого розвитку, які безпосередньо впливають на фінансові результати.

Цільова група з питань розкриття фінансової інформації, пов'язаної з кліматом (TCFD) [21], надає рекомендації щодо розкриття фінансової інформації, пов'язаної з впливом діяльності на клімат. Рекомендації TCFD дозволяють компаніям надавати кращу інформацію для підтримки обґрунтованих інвестиційних, кредитних і страхових рішень, пов'язаних зі зміною клімату.

Кожен з вказаних регламентів має унікальні функції та особливі вимоги до розкриття нефінансової інформації. Наприклад, GRI є комплексним і широко застосовним у різних галузях, тоді як SASB наголошує на фінансовій суттєвості та специфіці галузі. TCFD спеціально розроблений для виявлення та мінімізації ризиків, пов'язаних із кліматом.

Складність у створенні уніфікованих правил та рекомендацій щодо формування та представлення ESG звітності полягає в різноманітності галузевих пріоритетів щодо кожного з компонентів звітності. Розуміння та розкриття цих галузевих практик має вирішальне значення для оцінки того, як компанії вирішують свої конкретні виклики та можливості ESG. Прикладом галузевих відмінностей у практиці ESG звітування енергетичного сектору зокрема є нафтогазова галузь, що піддається серйозній перевірці щодо впливу на навколишнє середовище. Компанії цієї галузі надають пріоритет скороченню викидів вуглекислого газу, поводженню з відходами та мінімізації руйнування навколишнього середовища. Ініціативи включають перехід на відновлювані джерела енергії, впровадження технологій уловлювання та зберігання вуглецю та проведення оцінки впливу на навколишнє середовище.

У свою чергу компанії технологічної галузі найчастіше розкривають інформацію про їх заходи з підвищення конфіденційності і безпеки даних, оскільки це є їх джерелом створення доданої вартості. Компанії зосереджуються на захисті даних користувачів, забезпеченні відповідності нормам захисту даних (наприклад, GDPR [12]) і підтримці надійного захисту кібербезпеки для запобігання порушенням. Також технічні компанії часто впроваджують ініціативи, спрямовані на підвищення гендерної та расової різноманітності, надання рівних можливостей і сприяння інклюзивному робочому середовищу. Останні роки ESG звітність технологічних компаній розкриває інформацію щодо застосування етичного штучного інтелекту (ШІ). Відповідальна розробка та використання ШІ та інших технологій є критично важливими.

Компанії надають пріоритет етичним міркуванням, таким як пом'якшення упередженості в алгоритмах ШІ та забезпечення прозорості технологічних досягнень.

Сектор фінансових послуг особливо вирізняється високим рівнем інтеграції критеріїв ESG у свої інвестиційні стратегії. В звітності фінансових та страхових компаній розкриваються пропозиції стабільних інвестиційних продуктів, проведення оцінки ризиків ESG та взаємодія з портфельними компаніями з питань ESG. Надійна практика управління має важливе значення для підтримки довіри та відповідності. Фінансові компанії наголошують на різноманітності правління, винагороді керівників, пов'язаній з ефективністю ESG, і прозорій звітності.

Натомість ESG звітність компаній сектору нерухомості та будівництва зосереджується на практиках сталого будівництва, враховуючи енергоефективні проекти, сертифікати екологічного будівництва (наприклад, LEED [17]) і сталий розвиток міст. Компанії підкреслюють соціальний вплив своїх проєктів, зокрема залучення громади, ініціативи щодо доступного житла та мінімізацію переміщення місцевого населення.

Таким чином кожна галузь має чіткі пріоритети ESG, сформовані її операційним контекстом, нормативним середовищем і очікуваннями заінтересованих сторін. Ставлячи ці конкретні пріоритети, компанії можуть ефективно керувати ризиками, використовувати можливості та робити внесок у сталий розвиток. Розуміння цих галузевих практик має важливе значення для заінтересованих сторін під час оцінки ESG чітко працювати та приймати зважені рішення. Однак такі розбіжності не сприяють підвищенню рівня уніфікованості ESG звітності.

Окрім галузевих відмінностей, практика звітування за принципами ESG має також і географічні відмінності, що залежить від нормативного середовища, культурних норм, вимог ринку та рівня економічного розвитку. Європейські компанії є лідерами у звітності ESG, керуючись суворими правилами та проактивною політикою. Європейський Союз (ЄС) імплементував кілька директив, як-от Директива щодо нефінансової звітності (NFRD) [8] і майбутня Директива щодо корпоративної звітності про сталий розвиток (CSRD) [7], які зобов'язують великі компанії розкривати повну інформацію щодо ESG. Також в Європі існує високий рівень попиту інвесторів на інформацію ESG. Інституційні інвестори та менеджери активів часто віддають перевагу сталим інвестиціям і вимагають від компаній розкриття детальної інформації щодо ESG. Європейські компанії загалом мають сильну культуру сталого розвитку та корпоративної відповідальності. Цей культурний акцент на стійкості відображається в комплексних і прозорих практиках звітування ESG.

У Північній Америці, зокрема в Сполучених Штатах, звітність ESG все більше залежить від ринкових сил, а не від нормативних вимог. Компанії реагують на тиск інвесторів, споживчий попит і фактори впливу на репутацію бізнесу. Хоча нормативне середовище традиційно було менш жорстким порівняно з Європою, останні тенденції вказують на зрушення в сторону більшого регуляторного контролю. Комісія з цінних паперів і бірж (SEC) [23] розробила правила, які вимагають посиленого розкриття інформації, пов'язаної з кліматом. Також у Північній Америці існує різноманітна практика звітування ESG, причому одні компанії лідирують у прозорості, а інші все ще перебувають на ранніх стадіях впровадження.

Звітність ESG в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні розвивається зі значними відмінностями в різних країнах. Деякі країни, як-от Японія та Австралія, мають більш зрілу практику ESG, тоді як інші знаходяться на ранніх стадіях розвитку. Уряди країн в регіоні все більше визнають важливість звітування ESG. Наприклад, Агентство фінансових послуг Японії (FSA) сприяє розкриттю інформації ESG, а фондові біржі в Гонконзі та Сінгапурі запровадили вимоги до звітності ESG для компаній, зареєстрованих на біржі [6]. Компанії в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні часто наголошують на стійкості навколишнього середовища через такі виклики, як забруднення та зміна клімату.

В Африці звітність ESG здебільшого знаходиться на стадії зародження зі значними відмінностями в різних країнах і галузях. Багато компаній починають усвідомлювати важливість розкриття ESG, але стикаються з проблемами впровадження. У деяких африканських країнах з'являються нормативно-правові межі для звітування ESG. Наприклад, Йоганнесбурзька фондова біржа (JSE) у Південній Африці запровадила вимоги щодо звітності щодо сталого розвитку [15]. Компанії в Африці часто надають пріоритет таким соціальним питанням, як розвиток громади, трудові практики та права людини, що відображає соціально-економічний контекст регіону.

Географічні відмінності в практиках звітування ESG формуються складною взаємодією нормативного середовища, вимог ринку, культурних норм і регіональних проблем. Європейські компанії лідирують у звітності ESG завдяки суворим нормам і високому попиту з боку інвесторів. Компанії в Північній Америці, Азіатсько-Тихоокеанському регіоні та Африці навпаки, знаходяться на різних етапах впровадження під впливом регіональної динаміки. Розуміння цих географічних відмінностей має важливе значення для оцінки глобальної ефективності ESG та визначення найкращих практик, які можна адаптувати до різних контекстів.

Таким чином, однією з найбільш серйозних проблем у звітності ESG є відсутність стандартизованих структур, що ускладнює порівняння даних ESG між компаніями та галузями. Згадані вище організації та

стандарти звітності ESG, як-от Глобальна ініціатива звітності (GRI), Рада стандартів сталого розвитку (SASB) і Цільова група з розкриття фінансової інформації, пов'язаної з кліматом (TCFD), пропонують різні вказівки та метрики. Хоча кожен з цих регламентів має свої сильні сторони, відсутність гармонізації призводить до неузгодженості у звітності. Компанії часто вибирають показники, які найкраще відповідають їхнім операціям і стратегічним цілям. Це може призвести до значних варіацій у типах звітних даних, що ускладнює для заінтересованих сторін ефективне порівняння показників ESG. Різні галузі мають унікальні пріоритети та ризики ESG, що вимагає індивідуальних підходів до звітності. Хоча галузеві стандарти допомагають вирішити цю проблему, вони також сприяють ускладненню та відсутності порівнянності між галузями.

Поширення практик ESG звітування позитивно впливає на зміни регуляторних підходів до нефінансової звітності. Виконання нормативних вимог часто передбачає тривалий збір даних, перевірку та процеси звітування. Меншим компаніям або компаніям з обмеженими ресурсами може бути особливо складно виконати ці вимоги. При цьому недотримання правил ESG може призвести до юридичних санкцій і завдати шкоди репутації компанії. Бізнес має запроваджувати надійні структури управління та внутрішній контроль, щоб зменшити ці ризики.

Висновки та перспективи подальших досліджень. На сучасному етапі розвитку практика ESG звітування створює як перспективи, так і виклики для компаній у всьому світі. Основні виклики враховують навігацію в різноманітному середовищі стандартів звітності, що розвивається, задоволення зростаючих вимог стейкхолдерів щодо прозорості та вирішення проблеми складності показників ESG у різних галузях. Суб'єкти господарювання також мають подолати перешкоди, пов'язані з різними нормативними вимогами та потребою в значних інвестиціях у системи збору даних і керування ними. Однак зростання обізнаності та важливості сталого розвитку серед заінтересованих сторін, враховуючи інвесторів, регуляторів і споживачів, спонукає компанії до більшої підзвітності та прозорості. Впровадження принципів ESG не тільки допомагає в управлінні ризиками та виявленні можливостей, але й покращує корпоративну репутацію та довіру інвесторів. Крім того, оскільки глобальні стандарти, розроблені SASB, GRI, TCFD, набувають популярності. Гармонізація систем звітності ESG спростить відповідність і покращить порівнянність розкриття інформації між компаніями різних галузей та регіонів. Ці зусилля зі стандартизації мають вирішальне значення для сприяння більш стійкій глобальній економіці.

Підсумовуючи, хоча шлях до комплексної звітності ESG пов'язаний із труднощами, довгострокові переваги для суб'єктів господарювання і суспільства загалом підвищують важливість розвитку практики ESG звітування. Використовуючи звітність ESG, компанії можуть зробити внесок у сталий розвиток, побудувати міцніші стосунки зі стейкхолдерами та забезпечити свій довгостроковий успіх та конкурентоздатність у мінливому економічному середовищі.

Список використаної літератури:

1. *Власова К.В.* Корпоративна соціальна відповідальність – основа інноваційного розвитку підприємств АПК України / *К.В. Власова* // Економічний аналіз. – 2018. – Т. 28, № 3. – С. 247–251.
2. Чи є місце для ESG в Україні сьогодні / Економічна правда [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/10/24/692962/>.
3. *Калініченко З.* Проблеми адаптивного управління бізнес-системами в умовах впливу дестабілізаційних факторів в Україні / *З.Калініченко* // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. – 2020. – № 3. – С. 222–231.
4. *Легенчук С.Ф.* Легітимізаційна теорія додаткового розкриття облікової інформації про соціальну та екологічну діяльність підприємства / *С.Ф. Легенчук, Ю.С. Серпенинова* // Економіка, управління та адміністрування. – 2024. – № 1 (107). – С. 103–110. DOI: 10.26642/ema-2024-1(107)-103-110.
5. *Матос П.* ESG-принципи та відповідальне інституційне інвестування у світі: Критичний огляд досліджень / *П.Матос*; пер. з англ. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2020. – 88 с.
6. As Markets Move Toward Structured Non-Financial Reporting, SASB Engages PwC's XBRL Practice to Support Build of XBRL Taxonomy / SASB [Electronic resource]. – Access mode : <https://sasb.ifrs.org/blog/as-markets-move-toward-structured-non-financial-reporting-sasb-engages-pwcs-xbrl-practice-to-support-build-of-xbrl-taxonomy/>.
7. Corporate sustainability reporting / Finance [Electronic resource]. – Access mode : https://finance.ec.europa.eu/capital-markets-union-and-financial-markets/company-reporting-and-auditing/company-reporting/corporate-sustainability-reporting_en.
8. Directive - 2014/95 - EN - NFRD - EUR-Lex / EUR-Lex – Access to European Union law [Electronic resource]. – Access mode : <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2014/95/oj>.
9. *Dowling J.* Organizational Legitimacy: Social Values and Organizational Behavior / *J.Dowling, J.Pfeffer* // The Pacific Sociological Review. – 1975. – Vol. 18, No. 1. – P. 122–136.
10. *Freeman R.E.* Strategic Management: A Stakeholder Approach / *R.E. Freeman*. – Cambridge University Press, 2010.
11. *Freeman R.E.* Stakeholder Theory: Concepts and Strategies / *R.E. Freeman, J.S. Harrison, S.Zyglidopoulos*. – Cambridge University Press, 2018.
12. General Data Protection Regulation (GDPR) [Electronic resource]. – Access mode : <https://gdpr-info.eu>.

13. Standards development / GRI [Electronic resource]. – Access mode : <https://www.globalreporting.org/standards/standards-development/>.
14. Hahn R. Kühnen M. Determinants of Sustainability Reporting: A Review of Results, Trends, Theory, and Opportunities in an Expanding Field of Research / R.Hahn, M.Kühnen // *Journal of Cleaner Production*. – 2013. – Vol. 59. – P. 5–21. DOI: 10.1016/j.jclepro.2013.07.005.
15. Sustainability & Climate Guidelines / Johannesburg Stock Exchange (JSE) [Electronic resource]. – Access mode : <https://www.jse.co.za/our-business/sustainability/jses-sustainability-and-climate-disclosure-guidance>.
16. Kaminskyi A. ESG-Score Effect in Risk Assessment of Direct and Portfolio Investment: Evidence from CEE Markets / A.Kaminskyi, M.Nehrey, A.Fedchun // *The Journal of V.N. Karazin Kharkiv National University. Series : International Relations. Economics. Country Studies. Tourism*. – 2022. – No. 15. – P. 38–44. DOI: 10.26565/2310-9513-2022-15-04.
17. LEED rating system / U.S. Green Building Council [Electronic resource]. – Access mode : <https://www.usgbc.org/leed>.
18. SASB Standards overview / SASB [Electronic resource]. – Access mode : <https://sasb.ifrs.org/standards/>.
19. Simaens A. Reporting on sustainable operations by third sector organizations: A signalling approach / A.Simaens, M.Koster // *Public Management Review*. – 2013. – Vol. 15, Issue 7. – P. 1040–1062. DOI: 10.1080/14719037.2012.757350.
20. Spence M. Job Market Signaling / M.Spence // *The Quarterly Journal of Economics*. – 1973. – Vol. 87, Issue 3. – P. 355–374. DOI: 10.2307/1882010.
21. Task Force on Climate-Related Financial Disclosures (TCFD) [Electronic resource]. – Access mode : <https://www.fsb-tcfd.org/about/>.
22. The Coming ESG Revolution: Metrics, Reporting, and Standards Take Center Stage / CrossCountry Consulting [Electronic resource]. – Access mode : <https://www.crosscountry-consulting.com/insights/blog/esg-metrics-reporting-standards/>.
23. The Enhancement and Standardization of Climate-Related Disclosures for Investors / The Securities and Exchange Commission [Electronic resource]. – Access mode : <https://www.sec.gov/files/rules/final/2024/33-11275.pdf>.
24. Accounting in the context of a circular economy for sustainable development: A systematic network study / O.Vysochan, V.Hyk, O.Vysochan, A.Yasinska // *Journal of Sustainability Research*. – 2024. – Vol. 6, Issue 1. DOI: 10.20900/jsr20240005.

References:

1. Vlasova, K.V. (2018), «Korporatyvna sotsialna vidpovidalnist – osnova innovatsiinoho rozvytku pidpriemstv APK Ukrainy», *Ekonomichniy analiz*, Vol. 28, No. 3, pp. 247–251.
2. «Chy ye mistse dlia ESG v Ukraini sohodni», *Ekonomichna pravda*, [Online], available at: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/10/24/692962/>
3. Kalinichenko, Z. (2020), «Problemy alaptyvnoho upravlinnia biznes-systemamy v umovakh vplyvu destabilizatsiinykh faktoriv v Ukraini», *Naukovyi visnyk Dnipropetrovskoho derzhavnogo universytetu vnutrishnikh sprav*, No. 3, pp. 222–231.
4. Lehenchuk, S.F. and Serpeninova, Yu.S. (2024), «Lehitymatsiina teoriia dodatkovoho rozkryttia oblikovoi informatsii pro sotsialnu ta ekolohichnu diialnist pidpriemstva», *Ekonomika, upravlinnia ta administruvannia*, No. 1 (107), pp. 103–110, doi: 10.26642/ema-2024-1(107)-103-110.
5. Matos, P. (2020), *ESG-pryntsyipy ta vidpovidalne instytutsiine investuvannia u sviti: Krytychnyi ohliad doslidzhen*, per. z anhł., Vydavnytstvo Lvivskoi politekhniki, Lviv, 88 p.
6. SASB (2020), «As Markets Move Toward Structured Non-Financial Reporting, SASB Engages PwC’s XBRL Practice to Support Build of XBRL Taxonomy», [Online], available at: <https://sasb.ifrs.org/blog/as-markets-move-toward-structured-non-financial-reporting-sasb-engages-pwcs-xbrl-practice-to-support-build-of-xbrl-taxonomy/>
7. «Corporate sustainability reporting», *Finance*, [Online], available at: https://finance.ec.europa.eu/capital-markets-union-and-financial-markets/company-reporting-and-auditing/company-reporting/corporate-sustainability-reporting_en
8. *Directive - 2014/95 - EN - NFRD - EUR-Lex*, EUR-Lex – Access to European Union law, [Online], available at: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2014/95/oj>
9. Dowling, J. and Pfeffer, J. (1975), «Organizational Legitimacy: Social Values and Organizational Behavior», *The Pacific Sociological Review*, Vol. 18, No. 1, pp. 122–136.
10. Freeman, R.E. (2010), *Strategic Management: A Stakeholder Approach*, Cambridge University Press.
11. Freeman, R.E., Harrison, J.S. and Zyglidopoulos, S. (2018), *Stakeholder Theory: Concepts and Strategies*, Cambridge University Press.
12. *General Data Protection Regulation (GDPR)*, [Online], available at: <https://gdpr-info.eu>
13. GRI, *Standards development*, [Online], available at: <https://www.globalreporting.org/standards/standards-development/>
14. Hahn, R. and Kühnen, M. (2013), «Determinants of Sustainability Reporting: A Review of Results, Trends, Theory, and Opportunities in an Expanding Field of Research», *Journal of Cleaner Production*, Vol. 59, pp. 5–21, doi: 10.1016/j.jclepro.2013.07.005.
15. «Sustainability & Climate Guidelines», *Johannesburg Stock Exchange (JSE)*, [Online], available at: <https://www.jse.co.za/our-business/sustainability/jses-sustainability-and-climate-disclosure-guidance>
16. Kaminskyi, A., Nehrey, M. and Fedchun, A. (2022), «ESG-Score Effect in Risk Assessment of Direct and Portfolio Investment: Evidence from CEE Markets», *The Journal of V.N. Karazin Kharkiv National University. Series International Relations. Economics. Country Studies. Tourism*, No. 15, pp. 38–44, doi: 10.26565/2310-9513-2022-15-04.
17. U.S. Green Building Council, «LEED rating system», [Online], available at: <https://www.usgbc.org/leed>

18. SASB, *SASB Standards overview*, [Online], available at: <https://sasb.ifrs.org/standards/>
19. Simaens, A. and Koster, M. (2013), «Reporting on sustainable operations by third sector organizations: A signalling approach», *Public Management Review*, Vol. 15, Issue 7, pp. 1040–1062, doi: 10.1080/14719037.2012.757350.
20. Spence, M. (1973), «Job Market Signaling», *The Quarterly Journal of Economics*, Vol. 87, Issue 3, pp. 355–374, doi: 10.2307/1882010.
21. Task Force on Climate-Related Financial Disclosures (TCFD), [Online], available at: <https://www.fsb-tcfid.org/about/>
22. CrossCountry Consulting, «The Coming ESG Revolution: Metrics, Reporting, and Standards Take Center Stage», [Online], available at: <https://www.crosscountry-consulting.com/insights/blog/esg-metrics-reporting-standards/>
23. The Securities and Exchange Commission (2024), *The Enhancement and Standardization of Climate-Related Disclosures for Investors*, [Online], available at: <https://www.sec.gov/files/rules/final/2024/33-11275.pdf>
24. Vysochan, O., Hyk, V., Vysochan, O. and Yasinska, A. (2024), «Accounting in the context of a circular economy for sustainable development: A systematic network study», *Journal of Sustainability Research*, Vol. 6, Issue 1, doi: 10.20900/jsr20240005.

Дослідження виконано за підтримки МОН України в межах проєкту «Розробка механізму сталого розвитку економічних систем в умовах воєнних дій та післявоєнного відновлення економіки» (реєстраційний номер 0124U000463).

Олійник Оксана Вікторівна – доктор економічних наук, професор, перший проректор Державного університету «Житомирська політехніка».

<https://orcid.org/0000-0003-2188-9219>.

Наукові інтереси:

- потенціал держав та новітні концепції розвитку в умовах геополітичних трансформацій;
- теорія, методологія та методики аналізу діяльності економічних суб'єктів;
- фінансовий аналіз та стратегічний аналіз;
- облікове забезпечення управління економічними суб'єктами.

Захаров Дмитро Миколайович – доктор філософії, доцент кафедри інформаційних систем в управлінні та обліку Державного університету «Житомирська політехніка».

<https://orcid.org/0000-0003-3423-0093>.

Наукові інтереси:

- обліково-аналітичне забезпечення управління соціальним капіталом підприємства;
- обліково-аналітична система трансфертного ціноутворення.

Oliinyk O.V., Zakharov D.M.

Challenges and prospects of ESG reporting: analysis of theoretical and practical aspects

ESG reporting has become a critical component of corporate transparency, driven by growing stakeholder demands and changing regulatory requirements. The article identifies critical problems, including the need for standardized reporting systems, the complexity of data collection, and the diversity of regulatory and legal acts in different countries. In addition, the article examines the theoretical foundations of ESG reporting: stakeholder theory, legitimacy theory, and signaling theory. The theoretical foundations emphasize the importance of aligning corporate practices with the expectations of a wide range of stakeholders. The paper examines industry practices and geographic differences in ESG reporting practices, highlighting how different sectors and regions prioritize different aspects of ESG performance. Despite the challenges, the paper argues that the future of ESG reporting is promising. The spread of ESG reporting practices depends on the support of global initiatives to harmonize reporting standards and the growing recognition of the importance of sustainable development. By addressing these challenges, companies can improve their ESG performance, contribute to sustainable development, and strengthen stakeholder relationships. The article provides a comprehensive analysis of the current state of ESG reporting and offers insight into its future direction. The research was carried out with the support of the Ministry of Education and Science of Ukraine within the framework of the project «Development of a Mechanism for Sustainable Development of Economic Systems in the Conditions of Military Actions and Post-War Economic Recovery» (registration number 0124U000463).

Keywords: ESG; non-financial reporting; quality of information; corporate social responsibility; sustainability.

Стаття надійшла до редакції 19.07.2024.